

Internationale Kommission zum Schutz des Rheins
Commission Internationale pour la Protection du Rhin
Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn

Waarschuwings- en Alarmplan Rijn

Meldingen uit 2006

WAP-meldingen uit 2006

Doelstellingen van het WAP

Het waarschuwings- en alarmplan (WAP) heeft ten doel plotseling in het Rijnstroomgebied optredende verontreiniging met watergevaarlijke stoffen die door hun hoeveelheid en concentratie de waterkwaliteit en/of de biocenose van de Rijn nadelig zouden kunnen beïnvloeden, te melden en de voor de bestrijding van calamiteiten bevoegde autoriteiten en diensten te waarschuwen.

Het WAP maakt onderscheid tussen waarschuwingen, informaties en zoekacties.

Waarschuwingen worden op gang gebracht door de internationale hoofdwaarschuwingsstations (IHWS) bij verontreiniging van de wateren met watergevaarlijke stoffen die door hun hoeveelheid of concentratie de waterkwaliteit van de Rijn nadelig beïnvloeden en/of bij waterverontreinigingen waarvoor het publiek waarschijnlijk veel belangstelling zal hebben.

Informaties worden verstuurd om o.a. de IHWS onafhankelijk van de media kennis te geven van objectieve, vakkundige en betrouwbare informatie. Informaties worden bovendien bijv. bij overschrijding van de oriënteringswaarden via de IHWS doorgegeven aan de Rijnsoeverstaten. De informatie wordt o.a. ook gebruikt om de waterleidingbedrijven preventief te informeren.

Zoekacties worden verstuurd om de verantwoordelijke van de verontreiniging van de Rijn te vinden, d.w.z. in geval van terugvindingen die niet kunnen worden opgehelderd binnen het bevoegdheidsgebied van het IHWS in kwestie.

Compilatie van de meldingen van 2006

Aantal informatiemeldingen:	40
Aantal zoekacties:	1
Aantal waarschuwingen:	4
Totaal van de meldingen in 2006	45

De meldingen (44 in totaal) bestaan uit oliemeldingen en meldingen i.v.m. chemische stoffen:

Aantal olielagen:	10
Aantal meldingen i.v.m. chemische stoffen:	35
daarvan MTBE/ETBE:	16

Gevaar voor de Rijn of voor de watervoorziening was er nooit. Desondanks moet met bezorgdheid worden vastgesteld dat er vaak acute verontreinigingen met vluchtige stoffen voorkomen. Door de intensieve opsporing van de veroorzakers door de ICBR-staten kunnen emissies van landzijde zo goed als zeker worden uitgesloten. Er moet dan ook van worden uitgegaan dat de stoffen vanuit de scheepvaart, bijv. door het legen van tanks, in de Rijn terechtkomen. Ondanks de grote inzet van de waterpolitie zijn de mogelijkheden om de veroorzaker op te sporen beperkt. De situatie kan waarschijnlijk alleen worden verbeterd door meer bewustmaking in de scheepvaart.

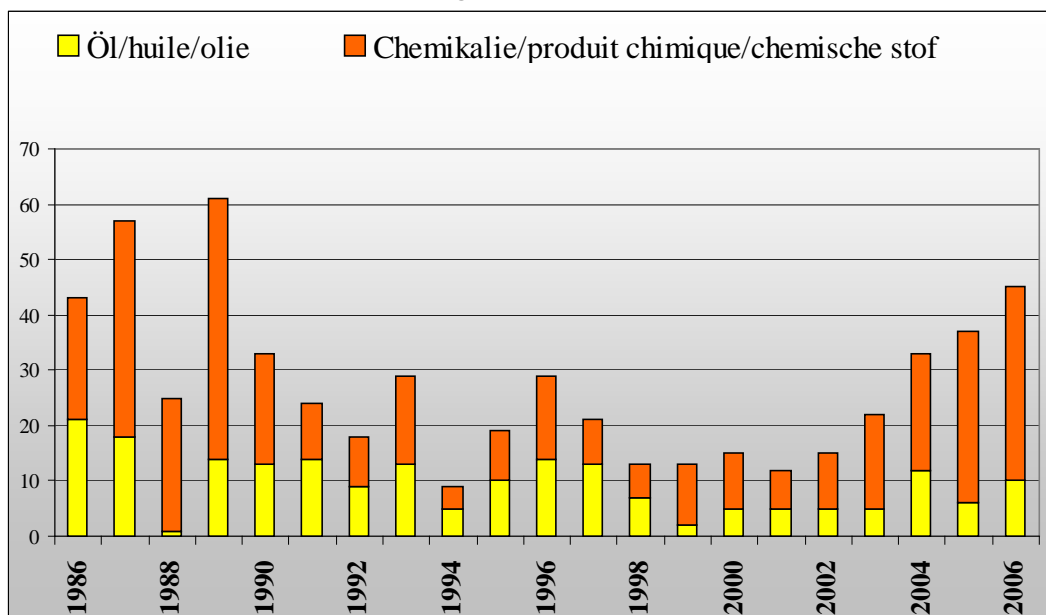
Ontwikkeling op lange termijn van de WAP-meldingen (figuur 1)

Het aantal WAP-meldingen (informaties en waarschuwingen; figuur 1) is in de periode van eind jaren '80 tot eind jaren '90 in totaal gedaald en bleef vervolgens tot 2002 constant op een niveau van zo'n 12 meldingen (waarvan één waarschuwing per jaar). Sinds 2003 kan er weer een toename van de meldingen worden vastgesteld, vooral van de meldingen i.v.m. chemische stoffen. Dit kan worden verklaard door de verbeterde

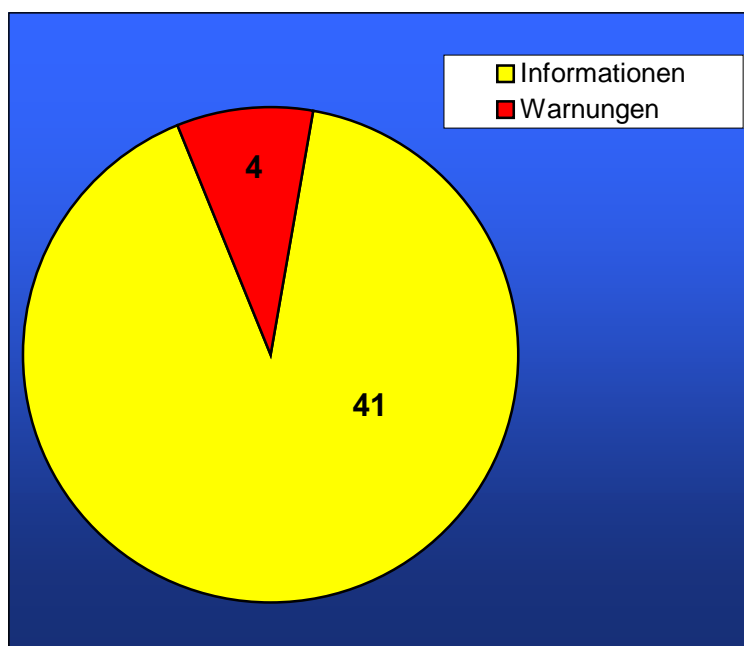
analysemogelijkheden aan vooral de meetstations Bad Honnef en Bimmen/Lobith. Hier worden continu wel 80 stoffen onderzocht, waardoor kortstondige verontreinigingen direct kunnen worden gemeten. Bij die directe meting moet er wel altijd rekening worden gehouden met de stroomsnelheid van de Rijn, immers voordat een stof in Bimmen aankomt, kunnen er al meerdere dagen zijn verstreken. Dit kan de opsporing van de veroorzaker bemoeilijken. Daarom heeft de deelstaat Noordrijn-Westfalen (NRW) aanvullende meetstations ingezet langs de Rijn.

Het aantal oliemeldingen blijft min of meer constant. Het aantal waarschuwingen is in de loop der jaren niet gestegen, in 2006 wordt met 4 waarschuwingen evenwel een relatief groot aantal opgetekend (figuur 2).

Figuur 1: Ontwikkeling van het aantal WAP-meldingen (informaties en waarschuwingen) in de periode 1986-2006.

Figuur 2: Aantal waarschuwingen en informaties in 2006

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
1			R3	03-01	322	Baden-Baden	minerale olie		8	Melding van een olielaag. Opsporing van de veroorzaker m.b.v. een helikopter. Gestart met ophelderende maatregelen. Geen olielaag meer tussen Greffen en Iffezheim. Er konden geen acute gevolgen voor de waterorganismen worden vastgesteld. Einde van de waarschuwing voor het deeltraject R3 De olie is minerale olie. Einde van de waarschuwing voor het deeltraject R4 De oorzaak is waarschijnlijk het legen van de tank van een schip.
	1		R6 R6	07-01 08-01	640 735	Bad-Honnef Düsseldorf- Flehe	tolueen	4,69 1,4		Geen acuut gevaar voor de biocenose. De oorzaak is waarschijnlijk het legen van de tank van een schip.
	2		R6	12-01	780	Duisburg- Homberg	melkachtig grijze stof			De oorzaak is waarschijnlijk het verwijderen van resten uit de tank van een schip.
	3		R3 R3	18-01 19-01	160,16	Grenzach	450 kg TOC isobutylaldehyde			Ongeoorloofde lozing van een afvalwatermengsel afkomstig van de productie van een vitamine. Bekendmaking van de stof en de hoeveelheid geloosd afvalwater.
	4		R6	22-01	640	Bad-Honnef	ETBE/benzeen	23		
	5		R6	30-01	640	Bad-Honnef Düsseldorf Sachtleben	diglyme	5,2 9,2 12,7 11,6		De informatie over de piekconcentraties heeft betrekking op de periode van 16-01-06 tot 28-01-06.

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
	6		R1	31-01 03-02		Weil am Rhein	dimethylaniline isomeren	3,5		Aankondiging dat werd gestart met de opsporing van de veroorzaker. 2,5-dimethylaniline (hoofdbestanddeel) en 2,6-dimethylaniline. Lozer ligt waarschijnlijk bovenstrooms van het kanton Basel-Stadt. Correctie van de op 18 september 2007 meegedeelde dagvracht.
	7		R4	02-02		Frankfurt-Hoechst, Main	paraldehyde	4,1		Oorzaak: aan- en uitzetten van een continue installatie voor reiniging.
2			R2	06-02	295,5	Haven Straatsburg	olie		10	Gestart met de opsporing van de veroorzaker. Einde van de waarschuwing voor het deeltraject. Gestart met schoonmaakwerkzaamheden. Einde van de waarschuwing voor het deeltraject. Mededeling dat de olielaag slechts 1 km lang is. Einde van de waarschuwing voor het deeltraject. Einde van de waarschuwing voor het deeltraject.
	8		R6	08-02	862	Bimmen-Lobith	cyclohexanon, cyclohexanol	25 16		
	9		R6	11-02	865	Lobith	MTBE	4,2		

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
	10		R6	11-02		Bimmen-Lobith	1,2-dichloorethaan	5,6		Het secretariaat heeft deze melding niet ontvangen.
	11		R6	15-02	730	Düsseldorf-Flehe	MTBE	9		
	12		R6	19-02 20-02		Bad-Honnef Düsseldorf-Flehe Bimmen-Lobith	cyclohexanon	3 4,8 6,6		Correcties op de eerste melding.
	13		R3 R1 R6 R1	09-03 10-03 12-03 14-03	359 865	Karlsruhe Weil am Rhein Kleve-Bimmen	MTBE MTBE	7,9 2,5 4,2		In de enige firma in het kanton Basel-Landschaft die per schip met MTBE wordt bevoorrad, vond in de periode in kwestie geen overslag plaats. Korte MTBE-golf Correctie (MTBE-dagvracht) op de melding van 10 maart.
	14		R6	21-03		Bimmen-Lobith	benzeen	3,41		
	15		R6 R6	21-03 22-03	747,6 726	Düsseldorf Dormagen	gasolie (diesel) oliefilm	ca. 12 m ³	4	Ongeluk met een tanker (MS Allegro). Oliefilm. Geen gevaar. Door het verschuiven van de lading (aluminiumblokken) zinkt een schip aan de laad- en losinstallatie in Dormagen. Er komt olie vrij via de ontluuchtingsopeningen.

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
	16		R6	24-03	862	Lobith	benzeen chloroform	5,6 4,0		
	17		R6	29-03	732	Düsseldorf	ethyldiglycol (carbitol)	4,2		Watergevarenklasse en gebruik van carbitol.
	18		R6	12-05	371	Leimersheim	benzine			Ongeluk met een motortankschip. De scheepvaart tussen Speyer en Iffezheim wordt stopgezet. De brandweer rukt uit. Er bestaat gevaar dat ca. 14 m ³ vrijkomt.
			R6	14-05		Bad Honnef	ETBE/MTBE			De oorzaak is waarschijnlijk een ongeluk met een tanker bij Speyer.
	19		R4	01-06		Hanau (Main)	diesel			Scheepsongeluk (tanker). Wegens de verhoogde waterdruk wordt potentiële schade aan het schip niet uitgesloten.
	20		R6	04-07	865	Bimmen	tolueen benzeen ETBE o-xyleen	7,3 3,7 2.800 1.300		
	21		R6 R3	06-07 07-07	640	Bad-Honnef Karlsruhe	ETBE	4,3		Een lozing bovenstrooms van het meetstation Karlsruhe wordt uitgesloten.
	22		R4	13-07	540	Lorsch	nafta			Scheepsongeluk (tanker) waarbij lading is vrijgekomen. Blusboten nemen eerste maatregelen. Grote mediabelangstelling.
	23		R6	28-08	805	Rheinberg	olie			Ongeluk (in de mijn van Rosseney). Water/olie-emulsie komt vrij in de tak van de oude loop van de Rijn (Altrhein).
	24		R4	05-09		Limburg (Lahn)	bluswater			Bluswater van een brandende vrachtwagen stroomt in de Lahn.

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
	25		R4 R6	05-09 07-09		Bimmen-Lobith	MTBE	5,72		Het bluswater bevat een mengsel van verven en lakken. Lozingslocatie ligt waarschijnlijk benedenstrooms van Düsseldorf.
	26		R6	19-09	750	Düsseldorf	MTBE ETBE tolueen xyleen	18 8 4,5 4,6		Waarschijnlijk illegale lozing van water van de tankreiniging.
		1	R6 R6 R6	20-09 R6 21-09 22-09 22-09						<i>De zoekactie heeft alleen betrekking op het traject in NRW.</i> Vermoedelijk illegale lozing in de buurt van de bemonsteringslocatie Düsseldorf. Zoekactie met, in vergelijking met de eerste vervolgmelding, aanvullende onderzoeksresultaten. Er wordt bovendien in Xanten 1,2-dichloorethaan, MTBE en ETBE gemeten. Bij de MTBE en ETBE gaat het waarschijnlijk gedeeltelijk om de golf uit Düsseldorf. Anders horen deze stoffen bij een tweede verontreinigingsgolf. Nieuwe meetwaarden worden meegedeeld. Dezelfde melding als hierboven, als zoekactie.
	27		R6	25-09	527,8 544,0	Bingen Bacharach	dieselolie	ca. 14 m ³		Scheepsongeluk waarbij lading is vrijgekomen. Er wordt niet uitgegaan van concrete gevolgen voor de waterkwaliteit.

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
3			R4	26-09					6,7	<p>Het beschadigde schip TMS "Nelson" zet nadat het lek is gedicht zijn koers voort. Het komt opnieuw tot een olieverontreiniging. Als gevolg van de uitbreiding van de waterverontreiniging tussen Rijnkilometer 528 en 461 bestaat het risico op sterfte van organismen. Het schip TMS "Nelson" krijgt in het kader van rampenpreventie en strafvervolgving de toestemming de haven Germersheim binnen te varen.</p> <p>Einde van de waarschuwing voor het deeltraject.</p> <p>Einde van de waarschuwing voor het deeltraject.</p>
			R4	27-09						
			R5	28-09						
			R7	28-09						Een fax van de "Centrale criminaliteitsbestrijding van de waterpolitie" wordt doorgeleid.
	28		R6	28-09	865	Bimmen	benzeen	14,3		
	29		R6	30-09	747 tot 775		olie		28	
	30		R4	06-10	Main km 22,084	Frankfurt/H öchst	para-aldehyde			Door een bedrijfsstoring komt 7-8 t in de Main terecht.
	31		R6	18-10	792	Orsoy	benzeen	37		
	32		R6	22-10		Bimmen-Lobith	ETBE MTBE benzeen	44 10 4		

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
	33		R6	30-10	773	Duisburg	olie		4	Opsporing van de veroorzaker m.b.v. een helikopter.
	34		R6	31-10	865	Bimmen-Lobith	isoproturon	0,13		90% van de verontreiniging met isoproturon van de Duitse Nederrijn is doorgaans afkomstig van de bovenstrooms gelegen gebieden.
	35		R6	09-11	640	Bimmen	dichloorethaan ETBE	9,6 2,7		
4			R1	20-11		Weil am Rhein	methyleenchloride (dichloormethaan)	6,2		<p>De concentraties lagen buiten de meetmarge, zodat er wordt uitgegaan van hogere concentraties. Vermoed wordt dat de veroorzaker bovenstrooms van Birsfelden ligt. De bovenstrooms gelegen gebieden (Baden-Württemberg, Basel Landschaft) worden verzocht de veroorzaker op te sporen. Correctie van de waarde die de vorige dag is opgegeven. De lozingslocatie ligt zeker bovenstrooms van de krachtcentrale Birsfelden. Persbericht van het departement Bouw van het kanton Basel-Stadt. Einde van de waarschuwing voor het deeltraject.</p> <p>Concentraties aan het meetstation Karlsruhe en opgave van de berekende looptijden van de verontreinigingsgolf.</p> <p>Voorspelling van het binnenstromen van de verontreinigingsgolf in NRW.</p> <p>Einde van de waarschuwing voor het deeltraject.</p>
			R1	21-11						
			R1	23-11						
			R3	24-11						
			R6	24-11				0,87		
			R3	27-11		Karlsruhe				

Waarschuwing	Informatie	Zoekactie	IHWS	Meldingsdatum	Rivierkilometer	Locatie	Stof	Piekconcentratie in µg/l	Lengte van de mengzone	Inhoud van de melding
			R4	30-11		Wiesbaden				Einde van de waarschuwing voor het deeltraject.
	36		R6	01-12		Düsseldorf	ETBE	4,0		
	37		R4	14-12		486 – 510 Nackenheim	mineraalachtige stof		3,4	
	38		R6	18-12.	667,86	haven Wesseling	ETBE			Bij het overladen wordt een afsluitklep beschadigd. De brandweer en de scheepsbemanning kunnen het vrijkomen van verontreinigende stoffen tot een minimum beperken. Ca. 200 l
			R6	21-12		haven Wesseling	dieselolie			
	39		R3 R1	21-12 21-12		Karlsruhe	MTBE	6,0		Lozingslocatie ligt benedenstrooms van Weil am Rhein.
	40		R6	24-12		Lobith Bad Honnef	1,2-dichloorethaan MTBE	5,3 7		